

ОБЗОР НА СЪСТОЯНИЕТО НА

Таксацията на дивеча през пролетта на 2018 г. се провежда съгласно указанията на Изпълнителната аген-

ция по горите, гадени с писмо № ИАГ-356/04.01.2018 година. В определения срок бяха проведени

съвместни регионални съвещания за организацията, сроковете и методите за таксирание на дивеча с предста-

ПРОЛЕТНО ТАКСИРАНЕ НА ДИВЕЧА

РДГ	ВИД ДИВЕЧ												
	ЕДЪР ДИВЕЧ											ДРЕБЕН	
	Бл. елен	Ел. лопатар	Сърна	Дива свиня	Дива коза	Глухар	Муфлон	Мечка	Алп. козиорог	Тиб. як	Зубър	Заек	Фазан
Берковица	228	21	1438	773				4				608	297
Благодивраг	161	138	2869	2117		353	187	88				2374	5
Бургас	2139	770	3388	5382			365					1388	30
Варна	1394	511	1194	2575			272					1201	1931
Велико Търново	1557	294	1965	2115			132	84				413	712
Кърджали	438	300	1607	1401	6		447	7				1418	893
Кюстендил	244	78	748	743	55	5	105	24				245	
Ловеч	864	149	949	1413	5			84				117	102
Пазарджик	425	101	1885	1745	265	792	337	101				558	
Пловдив	1530	922	2312	2228	791	194	612	90				1214	889
Русе	3087	318	2160	2214			24				36	2101	1001
Сливен	597	77	1298	1619			160					343	103
Смолян	322	95	1090	1026	352	512	245	50				840	
София	1668	1843	1623	2187			572	7		20		320	
Стара Загора	690	3	1380	1058	16		24	71				841	331
Шумен	3524	265	1816	2469			196					596	202
ДАСР по РДГ:	18 868	5885	27 722	31 065	1490	1856	3708	610	0	20	36	14 577	6496
НП „Рила“													
НП „Пирин“													
НП „Централен Балкан“													
УОГС - Петрохан	40	54	269	45								50	
УОГС - Юнгола		30	65	48		4	60					40	
Кричим		406					46						
МНО	7		9	15									
Предост. на гр. ведомства:	47	490	343	108	0	4	106	0	0	0	0	90	7
Берковица	225		6626	5093								27 245	28 261
Благодивраг			3390	3558		2		19				19 730	463
Бургас	672	109	4325	6138								18 371	2638
Варна	511	183	3453	3343			118					24 262	14 165
Велико Търново	1480		7406	6960			101	30				16 187	20 869
Кърджали	462	1003	9984	6211			10	2				22 780	9689
Кюстендил	17		3875	3494				1				6598	273
Ловеч	874		9881	4735				15				30 492	31 510
Пазарджик	33	8	2920	2726		75		17				14 966	1831
Пловдив	229		4499	2838	18	66		36				33 762	16 019
Русе	1351	6	3643	2196								37 332	14 349
Сливен	875	50	5146	4011			29					27 715	8001
Смолян	571	23	6329	2649	739	1219	62	149				10 890	
София	232	34	9652	8275	10	7		46				14 804	2368
Стара Загора	335		3518	3114	10		49	17				16 061	11 047
Шумен	2469		3506	2825								15 022	3804
Еледжик	45	190	166	315			31					40	0
Студен кладенец	35	1250	57	75			5					100	0
ПАСР по РДГ:	10 416	2856	88 376	68 556	777	1369	405	332	0	0	0	336 357	165 287
ОБЩО ДАСР 2017 г.	18 915	6375	28 065	31 173	1490	1860	3814	610	0	20	36	14 667	6503
ДАСР 2016 г.	18 726	5878	27 602	31 570	1397	1945	3607	626		23	32	14 559	6365
% спрямо 2016 г.	1.0	7.8	1.6	-1.3	6.2	-4.6	5.4	-2.6		-15.0	11.1	0.7	2.1
ОБЩО ПАСР 2017 г.	10 416	2856	88 376	68 556	777	1369	405	332	0	0	0	336 357	165 287
ПАСР 2016 г.	9189	2666	83 346	63 298	703	1304	436	355				336 222	156 801
% спрямо 2016 г.	11.8	6.7	5.7	7.7	9.5	4.7	-7.7	-6.9				0.0	5.1
ВСИЧКО 2017 г.	29 331	9231	116 441	99 729	2267	3229	4219	942	0	20	36	351 024	171 790
ВСИЧКО 2016 г.	27 915	8544	110 948	94 868	2100	3249	4043	981		23	32	350 781	163 166
% спрямо 2016 г.	4.8	7.4	4.7	4.9	7.4	-0.6	4.2	-4.1		-15.0	11.1	0.1	5.0

ДИВЕЧОВИТЕ ЗАПАСИ В БЪЛГАРИЯ

бители на ловните сдружения и представители на юридическите лица, с които има сключени договори за сто-

В БЪЛГАРИЯ - 2018 г.

ДИВЕЧ		ХИЩНИЦИ				
Яребица	Кеклик	Вълк	Чакал	Лисица	Ск. кучета	
694	127	85	104	304	45	
562	733	147	3	528	109	
28		117	941	449	51	
461			682	297	78	
		34	145	157	29	
165	89	71	439	326	113	
157	35	57	19	147	42	
		37	88	163	18	
45	5	90	4	443	49	
986	80	76	59	301	25	
158		2	685	296	108	
80	50	56	224	205	63	
68	62	58		378	44	
140	15	63	119	275	51	
267	69	59	204	224	79	
10		18	489	347	90	
3821	1265	970	4205	4840	994	
		6		30	5	
		5		12		
0	0	11	0	42	5	
34 588	367	113	3065	2879	2277	
13 067	7558	202	237	1625	770	
16 041	840	134	4857	2144	913	
21 009	2	4	3785	2496	2518	
5605	75	51	3055	2446	2118	
18 720	2452	303	4504	4129	2467	
12 037	1382	105	734	1282	972	
13 676	275	18	4497	3204	2727	
21 644	215	18	926	1444	1021	
67 481	663	65	2276	2321	1417	
9169		10	2351	1943	1829	
31 438	881	175	4650	2644	802	
1694	1159	169	4	2468	1022	
19 143	833	226	2631	3220	2029	
27 832	613	37	5144	2651	1025	
7260		9	3233	2189	2076	
40			10	8		
0	200	20	30	66	15	
320 444	17 515	1659	45 989	39 159	25 998	
3821	1265	981	4205	4882	999	
3935	1185	883	4229	4947	1074	
-3.0	6.3	10.0	-0.6	-1.3	-7.5	
320 444	17 515	1659	45 989	39 159	25 998	
328 816	17 130	1697	45 427	38 563	25 835	
-2.6	2.2	-2.3	1.2	1.5	0.6	
324 265	18 780	2640	50 194	44 041	26 997	
332 751	18 315	2580	49 656	43 510	26 909	
-2.6	2.5	2.3	1.1	1.2	0.3	

панисване на дивеча. Направена е необходимата подготовка за правилното провеждане на таксацията на дивеча в държавните ловностопански райони и дивечовъдните участъци и в ловностопанските райони, в които дивечът се стопанисва от ловните дружини. Таксирането на дивеча в дивечовъдните участъци, за които има сключени договори, се провеждаше от юридическите лица.

На проведените регионални съвещания бяха разисквани начините за най-точно установяване на реални дивечови запаси. Направени бяха анализи на таксациите, плановете за ползване и реализирания отстрел през 2017 година.

При обработването на резултатите се приемат за база данни площите, отразени в интернет базираната информационна система на ИАГ, а при допустимите запаси са нанесени корекции на тези ловностопански райони, в които са приети нови ловностопански плановете.

Представените обзори за състоянието на дивечовите запаси по регионалните дирекции по горите показват, че таксирането на дивеча е преминало при добре създадена организация и контрол.

При преброяването на едрия дивеч е използван методът на пълното преброяване, като най-голямата тежест дават целогодишните наблюдения. Най-точни са резултатите, подадени от държавните ловни стопанства, в които има постоянно присъствие на терена и наблюдения на местата за подхранване на дивеча, водопойща, калчища и дивечови просеки и сватбовищата на благороден елен и елен лопатар, където се следи поведението на дивеча и миграционните процеси целогодишно.

В ловностопанските райони, стопанисвани от ловните дружини, наблюденията се извършват предимно през ловния сезон.

Във всички ловностопански райони беше спазено изискването за едновременно провеждане на таксация в съседни ловностопански райони. В ловностопанските райони, стопанисвани от ловните дружини, таксацията се извършваше в присъствието и под контрола на служители от държавните горски и ловни стопанства и регионалните дирекции по горите.

Данните от проведените таксации в трите национални парка и в Стопанство „Кричим“ не бяха предста-

вени, поради което не са посочени. Резултатите от таксацията бяха получени в срок, като данните са отразени в съответните форми в интернет базираната информационна система на Изпълнителната агенция по горите. Анализът на резултатите налага извода, че при едрия дивеч във всички ловностопански райони като цяло се формират дивечови популации, които постепенно нарастват.

Получените резултати от таксацията се характеризират със следната картина при отделните видове дивеч.

БЛАГОРОДЕН ЕЛЕН

Общият брой на благородния елен възлиза на 29 331, от които в държавните ловностопански райони (ДАСР) 18 915 и в ловностопанските райони на дружините - 10 416. В сравнение с миналата година се увеличава с 1416 бр., или с 4.8 %. Увеличаването при благородния елен е основно в държавните ловни стопанства и дивечовъдните участъци (ДУ), отдадени за стопанисване на дивеча от юридически лица по реда на чл. 36, ал. 1 от ЗЛОД. В тези райони като цяло се изпълняват добре инвестиционните програми към договорите за стопанисване на дивеча, регулирането на хищниците и по-ефективната охрана.

По-голям ръст на запасите има в Регионалните дирекции по горите в Шумен, Русе и София, където тенденцията от предходните години за увеличаване на запаса се запазва. Нарастването на запаса се дължи основно на редовното подхранване и ограничаване в голяма степен на браконьерството и отстрела на хищници.

Половото съотношение на този вид дивеч в държавните ловностопански райони е 1:1.1 в полза на женските екземпляри.

Запасът е под допустимия за страната, с изключение на запасите в районите на Регионалните дирекции по горите в Кърджали, Кюстендил, Русе, София и Шумен.

ЕЛЕН ЛОПАТАР

Запасът от елен лопатар е 9231 бр., от които 6375 в държавните ловностопански райони и 2856 в ловностопанските райони на ловните дружини. В сравнение с миналата година има увеличаване на запаса с 687 бр.(7.4 %).

Извършените контролни таксации в някои държавни ловностопански

райони потвърждават наличната численост на запаса. Този вид дивеч основно се стопанисва в оградени площи, което прави управлението на запаса чувствително по-лесно, предвидимо и насочено към извеждане на необходимата селекция за регулиране на възрастовата и половата структура с цел повишаване на качеството на трофеите. През последните години видът се разселва в ловностопански райони на ловните джуржини. Половото съотношение на този вид дивеч в гържавните ловностопански райони е 1:1. Запасът като цяло е над допустимия за страната.

СЪРНА

Сърната наброява 116 441, от които 28 065 в гържавните ловностопански райони и 88 376 в ловностопанските райони на ловните джуржини. В сравнение с миналата година нарастването е с 5493 бр. (4.7 %).

При анализ на данните се констатира, че видът поддържа бавния, но постоянен темп на завишаване на запаса. Една от причините за бавния темп на нарастването му е загубата на голяма част от естествения прираст. Може да се говори вече за едно общо стабилизиране на запасите на сърната в страната. Намаляването на запаса в някои от предоставените ловностопански райони, където няма предвидено ползване, се дължи на браконьерството от редовните ловци по време на провеждащите се излети за лов на дива свиня.

Половото съотношение на този вид дивеч във всички ловностопански райони е 1:1.

Като цяло за страната запасът от сърна е значително под допустимия.

ДИВА СВИНЯ

Дивата свиня наброява 99 729 и бележи увеличаването на запаса спрямо миналата година с 4861, или с 4.9 %. Запасът на дивата свиня е значително над допустимия. По-нататъшното увеличаване на запаса от дива свиня в повечето ловностопански райони неминуемо ще доведе до редица проблеми, свързани най-вече с щетите, които тя нанася на селското стопанство и вероятността от поява на эпизоотии в отделни райони с висока плътност. Не се работи достатъчно за оптимизиране на структурата на запаса и повишаване на трофейните заложби на популацията. На практика почти липсва селекционният отстрел. Притеснително е и разпространението на заболяването африканска чума по свинете (АЧС), което настъпва към

страната ни, предвид значителния запас на вида.

ДИВА КОЗА

Запасът наброява 2267 екземпляра. Увеличаването на запаса спрямо миналата година е с 167 бр. (7.4 %).

Общо за страната числеността на дивата коза не е реална поради липсата на таксационни данни за 2018 г. от трите национални парка.

Популацията на дива коза на територията на РДГ - Смолян, е стабилна (наличният запас е над допустимия) и е налице естествено разселване на вида в ловностопанските райони, стопанисвани от ловните джуржини.

МУФЛОН

Броят на муфлоните е 4219, с 176 (4.2 %) повече в сравнение с 2017 година. Нарастването се дължи най-вече на успешните действия, извършени от стопанисващите дивеча, след болестта „син език“, която нанесе съществени загуби през 2014 г. на муфлона на територията на Регионалните дирекции по горите в Благоевград, Велико Търново и Кърджали.

ГЛУХАР

Общият брой на глухарите е 3229. В сравнение с миналата година общо за страната се наблюдава намаляване от 20 бр. (0.6 %).

Намален е запасът в гържавните ловностопански райони на РДГ - Смолян. Основна причина за това се смята загубата на местообитания, най-вече на гори, които бяха възстановени като частни, намаляването на основната хранителна база на вида - черна и червена боровинка, както и загубите от браконьерството.

ЗУБЪР

Зубрите наброяват 36 и в сравнение с 2017 г. числеността им се е увеличила с 4 бр. (11.1 %). Стопанисва се единствено в района на ТП ДАС „Воден-Ири Хисар“.

ТИБЕТСКИ ЯК

Броят на яковите е 20. В сравнение с 2017 г. те са по-малко с 3 екземпляра (15.0 %). Стопанисва се единствено в района на ТП ДАС „Витиня“.

АЛПИЙСКИ КОЗИРОГ

По данни от таксацията наличие на алпийски козирог няма. Липсва информация за числеността му и в районите на националните паркове.

ДРЕБЕН ДИВЕЧ

Заек - 351 024 бр., увеличаване с 243 бр. (0.1 %).

Фазан - 171 790 бр., увеличаване с 8624 бр. (5.0 %).

Яребица - 324 265 бр., намаляване с 8486 бр. (2.6 %).

Кеклик - 18 780 бр., увеличаване с 465 бр. (2.5 %).

Причините за спагането на числеността на яребицата са щетите от хищниците, загубите от различни болести и постепенното изчезване на естествено местообитания, най-вече в Северна България, както и браконьерството и по-малкото количество яребици, които се разселват през последните години. Застрашен от изчезване е кекликът, защото се разселват много малки количества, а естественият местообитания на вида намаляват. Реалната численост на гребния дивеч във всички ловностопански райони ще бъде установена след провеждане на контролните есенни таксации.

ХИЩНИЦИ

Към април 2018 г. в страната има 2640 вълка, с 60 (2.3 %) повече отколкото през миналата година.

Чакалът в сравнение с миналата година се е увеличил с 538, или с 1.1 %, и броят му стигна 50 194.

Запасът от лисица е 44 041 бр., като увеличаването спрямо 2017 г. е с 531 (1.2 %).

По данни от таксацията във всички ловностопански райони обитават 26 997 скитащи кучета.

При тази численост на хищниците се налага изводът, че без целенасочено регулиране на популациите им възпроизводството на останалия дивеч ще бъде компрометирано.

През изминалата година като цяло здравният статус на дивеча беше добър.

И през 2018 г. работата по достигане на допустимите запаси и селекция в популациите на едрия дивеч трябва да продължи като основна предпоставка за добиване на качествени трофеи.

Необходимо е намаляване на запаса на дивата свиня в цялата страна до стойности 0.3-0.5 бр. на 100 ха за превенция на африканската чума по свинете.

Задължително е упражняване на адекватен и ефективен контрол от страна на стопанисващите дивеча (ДГС, ДАС и юридически лица) със съдействие на МВР по места срещу браконьерството, извършване на проверки по време на ловните излети, както и ефективна борба за намаляване на числеността на хищниците и стриктно спазване на ЗЛОД и действащата нормативна база.

Инж. Мирослав ДЖУПАРОВ
директор на дирекция
„Ловно стопанство“ в ИАГ